DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2021-11-21 17:41
Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/arkiv/ledare/bakat-for-vattenfall/

LEDARE

Ledare: Bakåt för Vattenfall

PUBLICERAD 2009-11-17

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Skaffa nyhetsbrev

Lars G Josefsson har i många avseenden varit en utmärkt chef för Vattenfall. Under hans framsynta ledning har Vattenfall utvecklats till ett av de främsta europeiska energibolagen. I stället för att vänta på vad andra ska ta sig för, till exempel statsägda bolag på kontinenten, har Vattenfalls ledning tagit kraftfulla egna initiativ. Lars G Josefsson är en person man lyssnat till i europeisk energidebatt. Vattenfalls ökade storlek och styrka i hela Nordeuropa har gett dess idéer för framtidens energiförsörjning tyngd internationellt. Samtidigt har Josefsson byggt ett bolag som stigit kraftigt i värde för ägaren, svenska staten, och gett miljarder kronor till statskassan i utdelning varje år.

En plump i protokollet är att Vattenfalls ledning under en tid inte gav säkerhetskulturen vid sina svenska kärnkraftverk tillräcklig uppmärksamhet. Men det är inte det som har föranlett de senaste veckornas kritik mot Vattenfall från såväl regeringen, genom näringsministern, som oppositionen. Vattenfall sägs inte ha gjort tillräckligt för energiomställning i Sverige. Och Josefsson påstås ha ägnat sig för mycket åt att göra affärer utomlands.

Energidebattören Per Kågeson formulerar på DN Debatt 14/11 vad såväl regering som opposition tycks mena. Nytt ägardirektiv till Vattenfall bör, enligt Kågeson, vara ”att förvalta statens vattenkraftstillgångar samt att bidra till omställningen av energisystemet genom satsningar på vindkraft och smarta nätlösningar…”

Vad regering och opposition verkar vara överens om är att Sverige inte bör ha något ledande europeiskt energiföretag. Vattenfalls uppgift ska förminskas och bolaget reduceras. Förvalta vattenkraften och bygga vindkraft – vem vill bli chef för ett Vattenfall med ett så inskränkt ägardirektiv? Förstår man hur många tiotals miljarder i försämring av Vattenfalls värde det skulle innebära?

Uppdraget att ställa om Sveriges energiförsörjning är märkligt, redan av det skälet att det svenska systemet för elproduktion redan är nära idealiskt. Hälften vattenkraft, hälften kärnkraft. Helt ren elproduktion, utan något utsläpp av koldioxid. En betydligt större insats för jordens klimat gör Vattenfall genom att handfast engagera sig i att omvandla elproduktionen i hela

Nordeuropa. Sverige skulle för övrigt göra en väsentlig insats med en storsatsning på tredje generationens kärnkraft. Givet geografi, geologi, teknisk nivå och politisk stabilitet är inget land lämpligare för utbyggd kärnkraft, med åtföljande elexport, än Sverige.

Men det politiska systemets syn på Vattenfall är talande också från en annan aspekt. Regering och opposition intresserar sig enbart för Sveriges egen energimarknad. De erkänner inte betydelsen av Vattenfall som ett ledande europeiskt energiföretag. På motsvarande sätt har regeringen hanterat Apoteksbolaget. Uppgiften har definierats som enbart en fråga om att minska bolagets storlek på den svenska marknaden. Att staten här äger ett bolag med kompetens, samarbeten (amerikanska Medco) och innovationer – såsom nya metoder för doshantering – som skulle kunna bygga ett framgångsrikt svenskägt europeiskt apoteksbolag verkar inte ha föresvävat de politiska beslutsfattarna.

Vi har sett samma sak i den förra regeringens attityd till Bonniers – en hård kritik mot dess storlek i Sverige, utan förståelse för betydelsen av att det finns ett större svenskt medieföretag som kan vara med som en spelare på den europeiska marknaden.

Också de senaste månadernas kritiska diskussion kring expanderande svenska företag inom vård och skola har präglats av samma ignorans. Genom nya spelregler på 1990-talet har Sverige fått ett försteg i att bygga internationellt verksamma företag inom dessa stora och växande tjänstenäringar. Men ingen inom politiken verkar förstå det.

Vad gäller vården är det bara en tidsfråga innan EU-medborgare kan ta sina försäkringsrätter och välja avancerade behandlingar var som helst i Europa. Varför kan inte Sverige bli först med att etablera motsvarigheten till Cleveland Clinic, med högkompetenta centra för toraxkirurgi med mera dit patienter reser från hela Europa? Vem planerar strategiskt för detta? Ingen. I stället väntar vi och ger andra europeiska städer en gratischans att bli högteknologiska vinnare.

Var kommer nästa storföretag att uppstå i Sverige? H&M:s huvudägare Stefan Persson får frågan i Dagens Industri (14/11). Han svarar: ”Jag är pessimistisk när det gäller industrin. Konkurrensen från lågkostnadsländer som Kina och Indien är för tuff. På tjänstesidan tror jag däremot att det finns goda möjligheter att det kan skapas nya svenska storföretag i framtiden.” Men inom politiken finns det svag förståelse för att sådant som energisystem, kunnande om läkemedelsdistribution, massmedieföretag, utbildning och vård ska bilda bas för framtidens svenska näringar.

Kvar står frågan: Vad ska svenskarna leva på i framtiden, om mer industriproduktion i Sverige inte är realistiskt, ett stort internationellt energibolag är fel och andra stora tjänsteområden möts med misstro? Regering, opposition och medier ägnar intresse åt allt utom den frågan, som råkar vara Sveriges ödesfråga.bergstrom_hans@hotmail.com

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt